

Տարեկան գիւղ 10 լուրջի, կէս տարվան 6 լուրջ.
Առանձին համարները 7 կօպեկով.
Թիֆլիսում գրվում են միմիայն խմբադրաստան մէջ.
Մէր հասցէն. Տիֆլիս, Редакція «Мшакъ».
կամ Tiflis, Rédaction «Mschak».

S t L t P o u № 253.

ՄԱԿԱԿ

Խմբագրութիւնը բաց է առաւօտեան 10—2 ժամ
(բացի կիրակի և տօն օրերից)

Յայտարարութիւն ընդունվում է ամեն լեզուով.

Յայտարարութիւնների համար վճարում են
իւրաքանչյուր բառին 2 կոպեկ.

ԲԱՑՎԱԾ Ե ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
Ա.Ռ.ԶԻԿԱՅ 1898 ԹԱՎԿԱՆԻ

Ա.Ռ.ԶԻԿԱՅ 1898 ԹԻԱԿԱՆԻ

„ՄԵՐԿ“

(26-ըԴ. ՏԱՐԻ)

(26-րդ ՏԱՐԻ)

ՄԵԾԱԿԱՆ ԵՒ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԼՐԱԳՐԻ

Յայտաբարութիւններ ընդունվում են թէ հայերէն, թէ ռուսերէն և թէ օտար լեզուներով. բառին վճարվում է 2 կօպէկ:

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ

Ճողավրդն հիմասթափեցնող «ուսեալներ», —
Ներբին ՏԵՍՈՒԹԻՒՆ, Այլազօվկու պատկերա-
հանուէսը յօդու յոյների և հայերի. Անհրաժեշտ
հերքու. Մատենազրութիւն. Նամակ Բաթումից.
Նամակ Խմբազրութեան. Ենրքին լուրեր. — ԱՐ-
ՏԱ.ՔԻՆ ՏԵՍՈՒԹԻՒՆ. Աւտորիսկան խառնակու-
թիւններ. Նամակ Թիւքիւայից. Նամակ Պարտ-
կաստանից. Արտաքին լուրեր. — ՀՅՈՒ.ԳԻՒՆԵՐ. —
ՅԱ.ՅՏԱ.ՐԱՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ. — ԲԱՆԱՍԻՐԱԿԱՆ. Մէլ-
քի աղջիկը.

ԺՈՂՈՎՐԴԻՆ - ՀԻՍ.ՍԹԱ.ՓԵՑՆՈՊ. «ՈՒՍԵԱԼՆԵՐ»

„Մեր ուսումնառած տանուաէրը, — զբարումէ գիւղական մի թղթակից, — բոլորովին այն ըլ դուրս եկաւ, ինչ սպասում էինք. Ժողովաւրդը միանգամայն հիասթափվեց և գիւղի ընտրովի ներկայացուցչի՝ տանուաէրի պաշտօնը, մի պաշտօն, որը թէ իր իրաւասութեան սահմաններով և թէ իր բազմակողմանի ֆունկցիաներով

Բ Ա. Ե Ա. Ս Ի Ռ Ա. Կ Ա. Ե

ՄԵԼԻՔԻ ԱՂՋԻԿԸ

Անցաւ բաւական ժամանակ: Գայլիանէն ձակար չէր հեռացնում պատից. այդպէս լաւ էր, այդպէս նա հեշտութեամբ էր տանում իր վրա ընկած ծանրութիւնը: Ոչ ոք չէր խանգարում նրան և դառն վիշար անարգել սեղմում էր նրա կոկորդը, գրգռում էր յուսահատութեան արտասունքներ:

Յանկարծ նրա ականջին հասան ինչ որ տարօրինածի ձայներ. կարծես մէկին խեղդում էին պատի ետևում: Մի քանի խոխառոց, ծանր տրնքոյներ, ինչ որ ջարդվող բանի խուլ աղմուկ, և տիրեց ըսութիւն... Գայիսանէն բարձրացրեց զլուխը, սկսեց ակտնիջ դնել: Յօսիշ չանցած՝ ձայները կրկնվեցան, բայց այս անգամ սկսեց զաղաքը: Ընդհակառակ այս ու այն կողմ վաղվրել, իր գործը շարունակելու նոր փորձեր տնել: Գայիսանէն ուշագրութիւն չը դարձրեց նրա վրա. կուցաւ, խոտեց Յովսէփին և վերցնելով տեղաւորեց իր կրծքի վրա, երկու կոնկրիտ մէջ:

Կայծակի արագոթեամբ տեղից վեր թռաս աղջիքը և առանց մի վայրկեան մտածելու՝ դուրս վագեց։ Այդուեղ միայն համկացաւ, որ կոխը տեղի ունի հարևան մենքակում ու յուսահատ կերպով յարձակվեց զբան վրա։ Մի ակնթարթ նա կանգ առաւ չէմքում, բայց այդքանն էլ բաւական էր ամեն ինչ տեսնելու և համկանալու համար։ Շահնապարը խեղգում էր Յովսէփին։ Նա կատաղել էր, նրա աշքերը լցվել էին արինենով, անդագար յարձակվում էր, հարուածներ հասցնում, չոքում էր Յովսէփի սրախն, ձեռքերով սեղմում էր նրա կոկորդը։ Դեռ երեխայոթեան հասակում երեսում էր ապագայ եղբարասպանը *):

ասպաս կրկնեց նա և ալօսց մրսչս անզաս օրը ել նրան։

Խեղճ երեխայի մէջ միայն մի թոյլ շունչ էր մնացել, որ գծուարութեամբ էր զնում գալիս Դէմքից գոլորչի էր բարձրանում, ամբողջ մարմնուր կրակ ընկածի էր նման։ Այդ վախտ, գեռչամբազնուած կազմուածքը ցոյց էր տալիս թէ որքան իր կարողութիւնից վեր էին այն ջանքերը, որ նա գործադրում էր իր չար եղբօր դէմք նա ամբողջապէս քրանել էր և գողում էր, անընդհատ ցնցումներ գործելով... Բայց որպատի զարմանք, նա մի կալի իլ արտասոնք էլ չէր կաթեցրել։ Այժմ, երբ նա ապահով էր իր քրոջ

^{*)} Աւանդութենք պատմում է, որ Երբ Յովսէփը կը լինի Մէջեց Յովսէփը և այդպիսուն ձեռք գցեց մէջը Ծինալը:

կոչված է աշագին ազգեցութիւն ունենա-
ութ գիւղական ժողովրդի ընթացիկ գործե-
րի, արդարագագառութեան և շինական բո-
լոր ձեռնարկութիւնների վրա: Ով շփմել է
գիւղական ժողովրդի հետ, նա գիտե, որ
առ առնուտերը մի մեծ ոյժ է, և կարող
է նպաստել գիւղական շատ գործերին,—
դպրոցի բացման, շինական դասաւորների
արդարագառ գործունեութեան, հարկերի
արդար բաժանման, մինչդեռ անպիտան,
տգէտ և վատ շինական առնուտերը՝ հան-
դէս է գալիս իրբու մի մութ, անազնի-
ովոլիցիական, որ աշագին դուռ է բացա-
նում կաշառակերութեան համար, կոիւներ
է զցում ամբողջ գիւղերի մէջ, կուեցնում
է քահանային ուսուցչի հետ, լորում է
„աղստիկալներին“ փոքրերի մէմ, առնու-
թ վրա անելով գիւղական խաղաղ կեանքի
ընթացքը...»

Եւ ահա այժմ, երբ մենք մի քանի գէպտ
քեր միայն ունենք, որ զիւղական հասա-
րակութիւնները, ձեռք վերցնելով տանդա-
կան սովորութիւնից, փորձում են հրաւի-
րել երիտասարդ, փոքր ի շատէ ուսում ա-
ռած, պետական լեզուին և օրէնքների զրլ-
խաւոր կէտերին ծանօթ տանուտէրներ,
գուրս է գալիս, որ այդ ուսում առած՝
տանուտէրները հիմաժամեցնում են իրանց
ընտրած ժողովրդին այնքան, որ տգէտ,
անուս, անհասկացող զիւղացին իրան իրա-
ւունք է տալիս համարձակ կերպով բացա-
կանչելու՝ ու էս էլ ձեր ուսում առածը՝⁴:
Քա մի ծանր, անտանելի վիրաւորանք է
թէ ուսման գաղափարին և թէ ուսում ա-
ռած մարդու համար, և մենք՝ յանուն այդ
քանի, զգաւշացնում ենք այն մարդիքից, ո-
րոնք իրեւել ուսեւալներ՝ մոնելով զիւղը՝
շարունակում են տգէտ և անկիրթ տանու-
տէրների մութ և կեղտոտ գործունէու-
թիւնը: Աւելի լաւ է զիւղերում բոլորովին

զբկում, երբ վերջապէս, համարձակ բաց արաւ իր տխուր աչքերը խսկ ծանր չնշառութիւնը սկսեց կամաց կամաց կանոնաւորմէլ, նա չը յայնուեց ցաւ կամ գանդատ: Իր թոյլ կազմուածքի, իր փոքրիկ կարողութեան հլու ստրուկ, նա սովորմէլ էր ցոյց առալ, որ եթէ չոնք հակառակ:

վելու ոյժ, գոնէ կարող է լաւ դիմանալ, արհամարհնել ասանցանքները... Այդ էր նա հասկացնում Գայլիանէին, նայելով նրա աչքերի մէջ:

Խակ Շահնաղարը չէր ուղում այդպէս հետաձեռքից թողնել իր զո՞ր: Տեսնելով որ Գայլիանէն ասանում է Յավուէփին, Շահնաղարը կպատ նրա շորերին, ծգձգում էր, աշխատում էր արգելել, մինչև խակ փորձեց կծել նրա ոսք: Գայլիանէն, վերջապէս, չը համբերեց և ոստի խիեց նրան: Չարաձձն խսկոյն ձեռք վերցրեց, գոռալով վաղեց մօր մօմ:

—Նա միշտ այդպէս է, միշտ ծեծում է, երբ նեղացած է մի բանից...

Նրանք մենակ մնացին: Աննա-Իսաթունը այդ ժամանակ խորհրդակցում էր կոյս Հեղինէի հետ: Խակ աղջիկը, սրտից բղխող շնչացներով իր տան ջլած եղբօր աչքերին քուն բերելուց յիսոյ, չը հետացաւ անկողնից, այլ յենթերով բարձին, երկար նայում էր այդ փորբիկ, վտիտ դէմքին: Կա գեռ չէր կշտացել, ուղում էր գեռ երկար, շատ երկար շարունակել ուղում էր որ Յովիկի քնի մէջ էլ խմանար, որ իր քորրը իր պաշտ-

Ղնելով Յովսէփին իր անկողնի մէջ, աղջիկը
մուացաւ ամեն ինչ, և միայն սիրս էր տալիս,
հանդսացնում էր խեղճին։ Այս երեկոյ զարմա-
նալի էր նրա քնքշութիւնը, նրա սէրը դէպի իր
եղբայրը։ Կարծես այժմ միայն նա զգաց թէ որ-

բան յանցաւոր էին տառեցիսարը այս թողլ մարդու առաջ, թողնելով նրան մենակ, անօդնական։ Նա, կարծես, ուզում էր մի ժամում քաւել ամենքի յանցանքները։ Մի քանի անգամ համբուրեց նրա գեմքը, արտասանեց քաղցր, համակրական խօսքեր, խստաշատ նրա պաշտպանը լինելի բայց Յովսէփը փոխանակ հանգստանալու՝ սկսեց լաց լինել: Խեղճ երևսայ... Առաջին անգամն էր, որ նա արտասունք էր ցոյց տալիս իր մերձաւորներին, որովհետեւ առաջին անգամն էր տեսնում քնքշութիւն, կարելիցութիւն, ցաւերը չեխն այդ արտասունքների պատճառը, այլ չուլուհակալութեան զգացմունքը։ Քոյրը այդ շատ լահասկացաւ և այնքան խղճահարվեց, այնքան յուղվեց, որ հազիւ կարողացաւ պահել իր արտասունքը։

—Ինչո՞ւ էր ծեծում, հարցրեց նա տիսութեամբ։

կայացումներ բաթումում շատ քիչ է լինում: Ներկու երեք տարին մի անգամ հազիւ է պատահում, որ հայ գերասանների մի խումբ ներկայացում տայ այսուեղ: Միակ թատերասէրներն են, որ յաղթելով բաղմաթիւ արգելքների, կարողանում են տարին մի քանի անգամ ներկայացումներ տալ: Յանկալի է, որ ներկայացումները թիւք շառանայ: Ներկայացումից գոյացած է մոտ 650 բուրլի, որ այսուեղի թատրոնի համար ըստ մատք է համարվում: Ա: Մակարեան

ՆԱՄԱԿ ԽՄԲԱԴՐՈՒԹԵԱՆ

Թիֆլիս, նոյեմբերի 28-ին:

Արհեստագործների առաջ ներկայությամբ մի շահ
կարևոր խնդիր կայ, որ ամբողջ գասակարգը
շահն է չօշափում։ Դա աւագի ընտրութիւնն է՝
Այդ առիթով «Մշակի» մէջ լոյն տեսան մի քա-
նի յօդուածներ, որոնցից մէկի, այն է Ս. Նազա-
րեանի յօդուածների առիթով ուղարկ ենք մ.
Քանի խօսք ասել:

Սերմլիքանին՝ թիրմ հմբք առնելով այն, ու
այժմեան աւազը Նառմեկօյից աւելի լաւ է
բայց այդ գեռ մի մած առաւելութիւն չէ. մար-
դուն պիտի չափնիք այն կողմից, թէ նա սրբա-
ընդունակ է բազմաթիւ արհեստաւորների գոր-
ծերը փարելու և ոչ թէ նրանով թէ նա սրբա-

որ և է անպիտանից բարձր է: Շատ է սխալվութեան յօդուածագիրը ենթապիտիով՝ թէ «ամեն մի մալ գու արժանաւորութիւնը չափվում է նրանու թէ որքան մաքրութեամբ է վերաբերվում նույնի հասարակական գումարները»: Կարծէք չկարող մի մարդ հասարակական գումարներ չունել, օրինակ երկիւղից, բայց մաննաւոր գումարներ կլանել կամ ուղիւ կողմերով վաս մարդու վիճել: Մեր գործում ոչ միայն անշահասէք մարդ է, անուշանական անուշանական է:

Է հարկաւոր, այլ և, որ գլխաւորն է, վարչական համակառ թիմերի տեղ; սպառագած և արհե

Թիֆլիսի քաղաքային գումայի գեկտեմբերի թիվ նվատում տեղի ունեցաւ մի շատ բնորոշ էպիզոդ: Քաղաքագլխի պաշտօնակատար Խվանենցո յայտնեց, որ փողոցները սալայատակելու նորիբը նաև յետածում է, մինչև որ կը սահանայ քիննանսական յանձնաժողովավի եղբակացութիւնը: Իսկ երբ ձայնաւորները հարց տուին, թէ ինչու ուրեմն այդ խնդիրը մտցրած էր քննելի հարցերի ցուցակում, Խվանենցի յայտնեց, որ յետածում պատճառն այն է, որ Գէորգ Եւանդուլօվ իրեւ ապագայ քաղաքապետին, առաջարիել է յետածում այդ խնդիրը մինչև նրա քաղաքապետին:

ՆՈՐ-ԳԱՅՆԱԳԵՐԵՐ մեղ զրում են.

Դուռմայի վրա շատ ծանր ապաւորութիւն գործեց այդ բացատրութիւնը: Զայնաւորներն իրանց ճառաերուամ յայտնեցին, որ յետաձգողը պէտք է լինէր դռման, որի կարծիքը և պէտք էր հարցնել: Դուռման վճռեց ինչպիս յետաձգել բայց ոչ թէ մինչև զ. Եւանգուլօվիկ հաստատութիւնը, այլ մինչև որ նա կատարելապէս կը քննովի փինանսական յանձնաժողովի և ուսրավայի միացեալ ժողովներուամ: Մինք չինք սպասում նոյն իսկ ա: Գեորգ Էւանգուլօվիս արգախոի անհակատ Յուրջուական կարգութիւնը և գարձնուամ լուրջ ու շաղրութիւն է գարձնուամ քատ զամի վրա: Հրաւիրել է բոլոր խողներին և պարտաւորեցրել որ բարքանչիւրը 2—3 խալիար ալիւր բակ և պուգը 1 ր. 20 կ. ծախի, ոցի գինը իջնի: Խոստացողներից մեկը իր խոստամը, որի համար և արժ պարակապէս նկատողութեան՝ գարգարագլխի կողմից:»

Քօգուտ Մօնկվայի հայ ուսանողների ստացանք 50 լրութիւն, հետևեալ նաևնակով. «Ուղարկելով 50 ր. խնդրում ենք յատկացնել Մօնկվայի հայ չքաւոր ուսանողներին, ի յիշատակ մեր ամուսնութեան տամանեակի: Նիկ. և Սոֆ. Արքանամեաններ»: Ուրեմն նախկին 38 լրութու հետայժմ ունենք 88 լրութիւն:

Մեկ հազարգում են, որ ապօնօթ Ստարօսելու

կու նախաձեռնութեամբ բերված է Գութայիսի

թաստի, անչաց ու լրովարքայի սոս ապօռասովու-
նումը Բա-
թիւնը. 1849 թւականին նորից հաստատվեց
Սովորեց-
միապետական բէժիմը. յեղափոխութեան ժամա-
այգին և
նակ հրատարակված ազատամիտ օրէնքները ջընջ-
նի մարդ-
կերը մինչև
նութիւնը,
վեցանու: Եւ այսպէս շարունակվեց 10 տարի, մին-
չեւ որ Աւատրիան վերջնականապէս զրկվեց Խոս-
կայից:

Այդ պարտութիւնից յետոյ կայսրը համոզվեց, որ միապետական բժիշխան Աւագրիայի թուլութեան և մասնկութեան պատճառն է: Ուստի նա ինքնաբերաբար 1860 թվին հրատարակեց սահմանադրական կարգեր: Սահմանադրութեան հիմքերից մէկը հետեւեան էր. «Պետութեան բարորդութեան հաւասար իրաւունքներ ունեն, և իրաւ-

սպաքի աղ-
ալիւր ծո-
ւանցից իւ-
նի հրապա-
րէս զի հա-
յո կատարեց
ացաւ հրա-
ռապետի և
«Մեր գիւ-
ռան իրանց
ուրի Նախ-
արանական
սրպէս զի
ցին և վե-

քանչիւր ցեղ ունի անխափանէլի իրաւունք պահ-
պահնել իր ազգաթիւնը և իր լեզուն։ Պետու-
թիւնը ընդունում է բարոր գործածական լեզու-
ների հաւասար իրաւունքները թէ դպրոցներում,
թէ հիմնարկութիւնների և թէ հասարակական
կեանքի մէջ։ Այն տեղերում, որ ազգում են
մի քանի ցեղեր, հասարակական դպրոցական
հիմնարկութիւնները պիտի կազմակերպվեն այս-
պէս, որ իւրաքանչիւր ցեղ, պարտաւորված չը
լինելով անզատնառ սովորել ուրիշ լեզու, ունե-
նար անհրաժեշտ միջոցներ ուսում առանձալու
իր մայրենի լւզուով։ Անհմանազրութիւնը այս-
պիսով ձգտում էր բազմաթիւ ցեղերը միացնել
մի պետական ամբողջութեան մէջ, հմաք ընդու-
նելով այն ճշմարտութիւնը, որ իւրաքանչիւր
ազգ, զարգանաւով իր անհատական ինքնուրաց-
նութեամբ, մի և նոյն ժամանակ կը դառնար
թագի և պետական ընդհանուր գաղափարին հա-
ւատարիմ հպատակ։

III

ասսա. 1848 թիւը: Փետրվարին տեղի ունեցաւ ափոխութիւն Ֆրանսիայում, յետոյ անցաւ Գերմանիա և այդանդից Աւստրիա: Վիէննայում անդութիւններ տեղի ունեցան. ժողովուրդը ներ արաւ: Մեատերնիւմ ծիծազում էր այդ աստամբութեան վրա. բայց մարտի 13-ին նա կապրված եղաւ հրաժարական տալ և վարչ Անդրլիա: Երկու օրից յետոյ փախաւ և Ֆեռնանդ կայորը. Վիէննայում կազմվեց ժամաներ յարուցիչ կազմութեան համար: Կրիստոն

կաւոր կառավարութիւն, որ մի շարք սահ-
ագրական աղատամիտ կարգեր յայտաբարեցի-
ափսիտութիւնն անցաւ և Շնորհարիս, ուր
ակաւոր կօշուած մարտի 3-ին արտասահմաց մի
ոկոտ և խիստ ճառ Աւատրիայի և Մետակեր-
պի սիստեմի դժմ: Անտարեկեր չը մնացին և
երբ: Շարժման զեկավարները մի ընդհանուր
և մասկան ժողով կազմելու միտքը յղացին:
իսի 1-ին նրանք չը ջարերեսականներ ուղար-
ին բարյա սլաւոն աղգերին: Անա ինչ էին ա-
մ նրանք. «Վլաւոն եղբայրներ, մեղանից ովկ-
որտի ցաւով նայում մեր անցեալին, ում չեն
անի այն բոլոր թշուաւութիւնները, որոնք
փփնցան մեկ վրա այն պատճառով, որ մենք
ար ժամանակ անջատված էինք: Բայց երկար
ուր անջատված մնալով, մենք այժմ զգում
որ մենք մի ենք, մենք եղբայրներ ենք:
ու են կարեսր ժամանակներ, այնպիսի ժա-
մանակներ, որոնք աղատել են այնքան աղգեր և
ուղել են նրանցից այն լուծը, որի տակ հե-
մ էին: Եկել է ժամանակը, որ մենք էլ ուղա-
ներս, համաձայնինք միմեանց հետ և միաց-
ք մեր մատրութիւններոց:

խերը այդ դատը վարեկիս իրանց իրաւոնքնե-
րը հիմնում էին միմիայն աղգային լեզուի վրա,
որովհետև Զէխայում կային ամբողջ գաւառներ,
որոնց աղգաբնակութիւնը սլաւոնացած գերմա-
նացիններից էր կազմված: Աւատրիական ըելյա-
րատում սլաւոնական բոլոր յեղերը կազմեցին
աղգաբնական կուսակցութիւններ. դրանց թիւը
համում էր եօթիք: Ընդհանուր շահերը չեն միա-
ցնում այդ կուսակցութիւնները. այսպէս, լեների
կուսակցութիւնը հակառակ էր չէների կուսակ-
ցութեան, որովհետև վերջինս չերմ կերպով հա-
մակրում էր Ռուսաստանին, մինչեւ լեները
լիփանական թշնամի էին ուումներին:

Վաթուննական թւականների վերջում չէխերի
կուսակցութիւնը այնքան զարգացաւ և նշանա-
կութիւն ստացաւ, որ սկսեց պահանջել նոյն
կազմակերպութիւնը, որ ստացել էր Ունդարիան:
Նա ստում էր, որ պէտք է վերանորոգվի չէխե-
կան պետութիւնը իր հին սահմանների մէջ և
այդպէս միանայ Աւատրիային, հապատակվելով Հա-
րաբուրգեան դինաստիային, իսկ եթէ այդ դի-
նաստիան վերջանայ, այն ժամանակ Զէխիան
պիտի բորորովին ինքնապայում մնայ:

Նամալաւոնական ժողովը կայացաւ Պրագա-
մ մայիսի 31-ին։ Նախագահում էր Պալացի,
մասկցում էին 340 պատգամաւորներ, ուստ-
այ ներկայ էր յայտնի Բակունին, լեհերից
ըբելտ և սերբերից՝ Յախ։ Նրանք գովում,
ուստաբանում էին ողաւոնականութիւնը, բայց
դովի անդամները հաղիւ էին կարողանում
սկանալ միմեանց։ Ժողովը նոր էր սկսել
յայտագիր կազմել՝ եւրօպական պետութիւն-
նին ներ՝ յայցնելու համար, երբ բարգում

սլեցին խառնակովթիւններ; — Զէմերը վաղօ-
կազմել էին իրանց համար առանձին սահ-
նաբուժիւն, բայց կայսրը չէր հաստատել:
դ պատճառով անբաւականութիւնը մեծ էր
ապայում: Մանաւանդ առամ էին զօրքերի
մանաստար իշխան Վինոգրավեցին, որ գեմօկ-
տիայի թշնամին էր և ասում էր. «մարդը
այն բարօնից է սկսվում»: Յունիսի 12-ին չ-
էրը յարձակվեցան Վինոգրավեցի տան վրա, հրա-
նեներ արձակեցին և սպանեցին հրամանատարի
ոջը: Այսուհետեւ հինգ օր արին էր թափում

Ապայցում: Վլիսիզգրէց գրաւեց քաղաքի շըլ-
կայ բարձրաւթիւնը և սկսեց ուժավորել տնե-
լու: Ֆէխերը ստիպված եղան հնարանդվլել ի-
նց առած գօրապետին:

Այնուհետեւ Աւատրիան, Ռուսաստանի օդնու-

թիանի մը փաստեր անոր գործերէն: 1894
թւականին պատրիարքարանէն 150 օսմանեան
վրա դրկվեցաւ ի նպաստ մէր նահանգի կա-
րօս ժողովրդոց: Այդ գումարն կարնոյ առաջ-
նորդ Ղենոդ արքէայիսկուպոս Նիշմանեանի մի

